



U HOORT NOG VAN ONS

Lieve Blancquaert stelt voor: **Isabelle Pateer**

‘Veel meer dan op het knopje drukken’

Lieve Blancquaert over Isabelle Pateer

‘Ze is naar mij gekomen met haar foto’s over Doel. De hele wereld heeft daar al gefotografeerd. Het is de manier waarop Isabelle het gedaan heeft, die bijzonder is. Te midden van die chaos heeft ze heel stille foto’s gemaakt. Heel poëtische foto’s ook. Ik vermoed dat Isabelle traag werkt. Ze zal wel vele keren teruggegaan zijn naar Doel. Het zijn geen foto’s die je op een-twee-drie maakt. Ikzelf ben anders, ik ben luider en directer in mijn fotografie.’

‘Onze eerste ontmoeting vond plaats in het Fotomuseum van Antwerpen, toen ik er de tentoonstelling *Insjallah, mevrouw!* hield. Zij werkte daar. Dat ze zich nu als zelfstandige op de fotografie heeft gestort, vind ik heel moedig. Want er is de afgelopen jaren zo’n enorme beeldevolutie geweest, dat het nu moeilijker dan ooit is om aan de bak te geraken. De lat ligt hoog, de kritiek is scherp en de mensen zijn cynisch in hun commentaren. Ik denk soms: “Als ik nu zou afkomen met de foto’s die ik twintig jaar geleden maakte, ik zou nogal weggelachen worden!” Wij konden nog onnozelen doen. Nu moet er direct gescoord worden. Met elk beeld. En dat in die hele beelddecadentie die er nu toch wel is. Nee, ik benijd de jongere generatie niet.’

Isabelle Pateer over Lieve Blancquaert

‘Wat ik in Lieve Blancquaert bewonder, is dat ze met haar sociale beeldverhalen een breed publiek weet te bereiken, onder meer in de boeken die ze heeft gepubliceerd en ook op tv. De ontmoeting met een publiek of met een geïnteresseerde toeschouwer is belangrijk. Alleen zo kan de boodschap worden overgedragen. Je kunt zelfs zeggen dat het nemen van de foto zelf maar een klein onderdeel is van het geheel. Helaas zijn er veel fotografen die niet verder komen dan het nemen van de foto. Die maar moeilijk een publiek vinden. Jammer, want het is toch niet de bedoeling dat je werk in je eigen archief blijft steken.’

‘Wat ik zelf niet zou doen, is meewerken aan tv-programma’s zoals Lieve doet. Je ziet haar dan iemand interviewen, waarna tenslotte de foto wordt getoond die ze bij dat interview heeft gemaakt. Ik vind dat de kracht van de foto misschien wat teniet wordt gedaan doordat het hele proces dat eraan voorafgaat, breed wordt toegelicht. Alles wordt uitgelegd, zodat er maar weinig meer aan de verbeelding wordt overgelaten.’

‘Persoonlijk vind ik het sterker als de foto op zichzelf staat en de uitstraling van het beeld en de suggesties die er rond hangen, het verhaal vertellen. Ik zou ook niet graag een foto maken terwijl er een tv-ploeg op mijn vingers staat te kijken. Dat verstoort de intimiteit, die voor mij noodzakelijk is.’

Nee, ze denkt niet dat haar foto’s over Doel of over vluchtelingen het lot van de een of de ander zullen veranderen. De toeschouwer nuances leren zien, dát wel. Als de foto’s van Isabelle Pateer (29) al een vuist maken, dan is het een zachte. **Veerle Beel**

‘Ik wilde altijd al iets creatiefs doen. Ik kom niet uit een artistiek milieu. Mijn ouders zijn ondernemers, maar ze hebben mij altijd gesteund in mijn keuzes. Op mijn 17de ben ik naar Gent gegaan om er twee jaar vrije beeldende kunst te volgen aan Sint-Lucas. In Gent ging een wereld voor me open. Voor een meisje dat uit een Zeeuws dorp komt, net over de grens met Nederland, maakt zo’n stad een groot verschil.’

‘Uiteindelijk heb ik voor de fotografie gekozen, aan Sint-Lucas in Brussel. Die opleiding trok me aan: de artistieke insteek wordt er theoretisch goed onderbouwd.’ ‘Ik begeef me vooral binnen de reportage- en portretfotografie en het documentaire veld. De journalistieke fotografie ligt me minder. Ik heb het wel gedaan hoor, onder meer voor *De Standaard*. En ik heb er veel uit geleerd. Maar meestal moet je al ter plaatse zijn op het moment dat ze je bellen en vaak, als het om een belangrijk evenement gaat, komt er ellebogenwerk aan te pas. Iedereen fotografeert hetzelfde onderwerp vanuit hetzelfde standpunt. Ik vroeg me af wat ik daar nog aan kon toevoegen.’ ‘Het geeft me meer voldoening wanneer ik trager kan werken. In deze tijd van overdaad aan beelden vind ik het belangrijk dat foto’s zich onderscheiden door een persoonlijke benadering of boodschap.’

Doel

‘De reeks *Unsettled* over het dorp Doel is zo’n persoonlijk project. Ik ken het dorp uit mijn jeugd, ik ging er in het weekend wel eens wandelen met mijn oma. Het boeit me omdat op die wereldwijde plek iets gebeurt wat zich wereldwijd voordoet: een dorp moet wijken voor grote industriële belangen. Doel mag klein zijn in vergelijking met wat pakweg in China gebeurt, maar het legt een globaal probleem bloot.’

‘Ik heb aan de ene kant lege gebouwen en landschappen gefotografeerd, die als een soort metaforen voor de verdwijning van het dorp staan: een weg die doodloopt. Een oldtimer op de hoek van een straat, en je kunt net de eerste letters lezen van het bordje Pastoorijstraat, waardoor er eigenlijk alleen ‘Past’ staat. Het landschap met de koeltorens op de achtergrond, en putten in de aarde ervoor: alsof een bom daar een krater heeft geslagen.’

‘Aan de andere kant de jeugd die nu nog in Doel woont. Een meisje met een veel te grote, rode jas. Of een tienermeisje midden op straat op blote voeten en met haar laarzen in de hand: er is niets mis mee, maar je ziet toch ook dat het niet helemaal is zoals het hoort. Dit wrange gevoel wilde ik oproepen.’

‘Ik heb niets of bijna niets geënceneerd. Veel is tot stand gekomen door herhaaldelijk terug te keren en geduldig af te wachten, al is bij de portretfoto’s de interactie met de jongeren wel heel belangrijk geweest. Zij hebben de toekomst, maar hun toekomst zal zich elders afspeelen.’

‘Ik heb *Unsettled* dit jaar al op meerdere plaatsen tentoon kunnen stellen, onder meer in Haarlem en in de Mercator Galerie in Antwerpen. Mensen zeggen mij dat mijn foto’s geen vuist maken. Dat ik alleen maar vaststel.’

‘Tja, ik denk ook niet dat foto’s de toekomst van Doel kunnen veranderen. Die beslissing is ergens genomen en zal wel worden uitgevoerd. Ik zeg met mijn beelden niet: stop daarmee! Maar de desolaatheid en de uitdrukkingen van de jongeren geven toch een boodschap mee. Ze maken een symbolische vuist. Dat vind ik al heel wat: als ik de toeschouwer kan doen nadenken, zodat hij meer nuances gaat zien.’

‘Zo probeer ik ook met mijn fotoreeks *Kamer 261012* een onderwerp dat al veel in de